GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 54. *Luni, Marți 10 (22) Martie.* **1887.**

Brașovŭ, 9 Martie 1887.

Mâne va fi mare serbare în Berlinŭ. Optŭḍecĭ și cinci membri din diferitele familii princiare suverane ale Europei vorŭ încungiura pe împĕratulŭ *Wilhelm*, care împlinesce în 22 Martie a. c. *nouĕḍecĭ de anĭ*, o etate pe care în cursulŭ istoriei puţinĭ domnitorĭ vorŭ fi ajuns'o. Unŭ numĕrŭ de peste trei sute înalţĭ demnitarĭ și diplomaţĭ din tóte ţĕrile vorŭ aduce bĕtrânului monarchŭ felicitărĭ în numele celorŭ ce i-au trimisŭ. Și Papa va fi representatŭ c'unŭ trimisŭ specialŭ în persóna cardinalului Galimberti. Spectacolulŭ ce-lŭ va oferi lumei ḍiua de mâne ne arată imperiulŭ germanŭ în tótă strălucirea puterei și a influenţei, de care se bucură aḍĭ. Acéstă posiţiune îi impune Germaniei o grea rĕspundere, în aceste timpurĭ mișcate și critice, și cu îngrijire se întrébă aḍi micŭ și mare, că óre va sci ea sĕ folosésca puterea și influința sa spre binele popórelorŭ și alŭ statelorŭ europene?

Se vorbesce érăși fórte multŭ de alianţa *germano-austro-italiană*. Intr'unŭ modŭ demonstrativŭ a făcutŭ cunoscutŭ Monitorulŭ imperialŭ germanŭ, că cu ocasiunea aniversărei ḍilei nascerei ce-o va serba mâne, împĕratulŭ Germaniei va conferi ministrului de esterne alŭ Italiei, contelui *Robilant*, ordinulŭ celŭ mai de frunte prusianŭ alŭ *Vulturelui negru*. Și n'a fostŭ destulŭ cu acéstă neobicĭnuită comunicare înainte de timpŭ, dér mai vinŭ și ḍiare ca „National Zeitung" și „Post" și susţinŭ, că acea distincţiune este privită în cercurile autorisate ca unŭ semnŭ că alianţa între Germania, Austria și Italia s'a *reînoitŭ*. Aceste foi mai adaugŭ, că nu e vorba de o alianţă ofensivă, ci numai de una defensivă pentru a apĕra *status quo* și a susţiné pacea europénă.

De aceea s'a trăgănatŭ dér așa de multŭ crisa ministerială în Roma, rĕmâindŭ în cele din urmă totŭ cabinetulŭ Depretis, fiindŭ că se tracta de reînoirea înţelegerei cu Germania și de aceea oposiţiunea italiană a năvălitŭ cu atâta înverșunare asupra cabinetului Depretis, fiindŭ că voia sĕ împedece reînoirea alianţei cu Germania și Austro-Ungaria. Dér și-o și capĕtă oposiţiunea italiană dela „Norddeutsche allg. Ztg.", care nu se sfiesce a susţiné, că acéstă oposiţiune, condusă de Crispi, este unŭ *pericolŭ pentru interesele conservative și pentru autoritatea monarchică în Italia*. Ba fóia bismarkiană merge și mai departe și după ce ia în risŭ pe cei ce luptă pentru ideile liberale, numindu-i „democraţiă parlamentară" declară partida lui Crispi ca solidară cu nihiliștii, cu revoluţiunarii polonĭ și cu toţĭ inimicii ordinei monarchice a statelorŭ. Metoda celorŭ din Berlinŭ e bine calculată. Dinastia italiană póte fi spăriată numai înfăţișându-i-se marĭ pericule, ce arŭ aștepta-o din partea ligei revoluţiunare și a republicanismului. Francia e republică, e vatra ideilorŭ revoluţiunare, póte esista prin urmare unŭ mai bunŭ mijlocŭ spre a înstrăina pe regele Umberto de Francia, decâtŭ când i se ḍice: oposiţiunea italiană numai de aceea este contrară așa de hotărîtă a alianţei italo-germane, pentru că planulŭ ei ascunsŭ este sĕ rĕstórne monarchia și sĕ întemeieze republica în Italia?

In realitate nu se tractéză de a face revoluţiune, nicĭ de a se proclama republica în Italia, ci e vorba numai de a se pune stavilă tendinţelorŭ reacţiunare, carĭ iesŭ la suprafaţă și carĭ, după părerea oposiţiunei italiane, prin alianţa cu Germania vorŭ fi multŭ încuragiate. Tocmai de aceea strigă așa de tare foile oficióse germane în contra lui Crispi și a soţilorŭ sĕi. Unŭ bunŭ sfatŭ le dă însĕ „Neue freie Presse" din Viena. Décă — ḍice acéstă fóiă — în adevĕrŭ i-a succesŭ prinţului Bismarck a încheia pretinsa „alianţă pentru susţinerea păcii și apĕrării intereselorŭ monarchice", cu concursulŭ cabinetului Depretis și în specialŭ cu alŭ ministrului de esterne Robilant, atuncĭ rĕu serviciu face cabinetului actualŭ italianŭ organulŭ cancelariei germane, când îndréptă atacurĭ așa de înfuriate în contra oposiţiunei italiane și o amărĕsce, deórece acéstă oposiţiune e încă fórte puternică, și nu e în modulŭ acela paralisată ca oposiţiunea germană. Prin urmare lesne se póte întêmpla ca contrarii lui Depretis și ai lui Robilant s'ajungă stăpânĭ peste parlament și sĕ-i rĕstórne pe aceștia. Alianţa cu Germania ar fi atuncĭ compromisă și vĕlva, ce se face conferindu-i-se contelui Robilant ordinulŭ Vulturelui negru și-ar pierde orĭ-ce însemnătate.

Intr'aceea Italienii au destulŭ nĕcazŭ cu nodurile, ce trebue sĕ le înghiţă din causa celorŭ ce se petrecŭ în *Massauah* la ţĕrmii Mărei roșie, unde i-a dusŭ și pe ei pofta de a câștiga nouĕ teritorii coloniale. Scimŭ că parte din trupele espediţiunii italiane au fostŭ amarŭ bătute de *Abisinienĭ*, carĭ au făcutŭ totodată și mulţi prisonierĭ. Comandantulŭ trupelorŭ italiene, generalulŭ *Gene*, îngrijatŭ de sórtea acestorŭ prisonierĭ, s'a decisŭ a dobêndi liberarea lorŭ în următórele condiţiunĭ: Sosise pentru Abisinienĭ unŭ transportŭ de arme, pe care l'au secvestratŭ Italianii. Comandantulŭ oștirei abisiniene *Ras Alulah* a promisŭ, că va libera pe prisonierii din espediţiunea italiană, décă i se vorŭ da afară puscile. Generalulŭ Gené s'a învoitŭ a face schimbulŭ, mai alesŭ după ce s'a convinsŭ, că puscile erau de sistemŭ vechiu. Procederea comandantului italianŭ a produsŭ nemulţămirĭ în sînulŭ coloniei italiane și ministrulŭ de rĕsboiu din Roma s'a grăbitŭ a-lŭ blama rechiămându-lŭ și numindŭ în loculŭ lui pe colonelulŭ *Saletta*. Cu tóte astea mai multe foi din Roma laudă pe generalulŭ Genĕ, ḍicêndŭ, că elŭ s'a jertfitŭ pe sine călcândŭ articulele de rĕsboiu și dândŭ afară armele, ca sĕ scape pe prisonierĭ; acum, adauge, situaţiunea în Africa este lămurită și după liberarea prisonierilorŭ sĕi Italia póte procede érăși fără cruţare în contra Abisiniei. După ce s'au trimisŭ trupe auxiliare din Italia se vorbesce acum de-o acţiune mai energică în contra Abisinienilorŭ.

Nu puţinŭ îi va fi ajutatŭ prinţului Bismarck în tractările sale de alianţă cu Italia și acéstă încurcătură a Italienilorŭ în Africa. Dibăcia cancelarului germanŭ o dovedesce în deosebĭ împrejurarea, că elŭ scie se și-i facă prietenĭ în același timpŭ și pe regele Italiei *Umberto I* și pe Papa *Leone XIII*, care încă și în ḍiua de adi se consideră ca „captivŭ" în Roma. Vĕdut'amŭ cum a întrevenitŭ Papa în favórea septenatului, ér cancelarulŭ la rêndulŭ sĕu îi va mulţămi încheiândŭ pacea politică bisericéscă cu Curia română. Se crede că cardinalulŭ *Galimberti*, care este trimisŭ de Papa spre a felicita în numele sĕu pe împĕratulŭ Wilhelm, va tracta în Berlinŭ în persónă cu prinţulŭ Bismarck asupra amendamentului episcopului *Kopp*, ce urmăresce scopulŭ indicatŭ.

Dér și de *Francia* a încercatŭ cancelarulŭ germanŭ sĕ se apropiă. Ḍilele aceste a visitatŭ Berlinulŭ renumitulŭ inginerŭ francesŭ *d-lŭ de Lesseps*, care a construitŭ canalulŭ dela Suez și acum voiesce sĕ sevĕrșéscă o asemenea operă grandiósă pe istmulŭ de Panama, și de acéstă ocasiune s'a folositŭ prinţulŭ de Bismarck spre a-i pregăti în capitala Germaniei o primire pe câtŭ de amicabilă pe atâtŭ de onorátóre. Impĕratulŭ, împĕrătésa, miniștrii și tóte persónele din cercurile înalte berlineze au îmbrăţișatŭ pe Lesseps cu deosebită căldură, așa că acesta a rĕmasŭ cu totulŭ încântatŭ de primirea, ce i s'a făcutŭ, care a contrastatŭ multŭ cu obicînuita rĕcélă respingĕtóre a Parisienilorŭ. In întrevorbirile ce le-a avutŭ la reîntórcere cu raportorii foilorŭ francese ḍise Lesseps: „M'am convinsŭ, că în Berlinŭ tótă lumea voiesce pacea. Prinţulŭ Bismarck precum și împĕratulŭ au lăudatŭ fórte multŭ atitudinea ambasadorului nostru dela Berlinŭ Herbette, care prin declaraţiunile sale hotărîte, leale și sincere i-a liniștitŭ. *Bismarck* a ḍisŭ că întâiŭ a credutŭ că tóte vorŭ merge rĕu și că oștirea va trebuĭ sĕ mérgă la graniţă, acum însĕ pericululŭ e înlăturatŭ. Elŭ (Bismarck) doresce sĕ trăiască în pace cu Francia, va dovedi însĕ celŭ mai mare zelŭ rĕsboinicŭ décă Germania va fi atacată. Atitudinei acesteia are sĕ mulţăméscă popularitatea sa în Germania; nu elŭ a cerutŭ Elsaţia-Lotaringia, ci partida militară a fostŭ convinsă că Metzulŭ și Strassburgulŭ suntŭ de lipsă pentru asigurarea graniţei. Impĕratulŭ *Wilhelm* pe care l'am găsitŭ în bună sănătate 'mĭ-a ḍisŭ între altele: „Noi ne batemŭ numai când suntemŭ atacaţĭ, fiiulŭ meu e de aceeași părere." Impĕratulŭ m'a asiguratŭ, că stiméză pe Francesĭ și se opune rĕsboiului, pentru că scie că Francesii ca și Germanii nu'lŭ dorescŭ și deórece diplomaţia lucră pe același terenŭ totŭ este posibilă o înţelegere. Impĕrătésa mĭ-a ḍisŭ: „Nu mĕ ocupŭ cu politica, suntŭ însĕ fericită de-a vedé unŭ Francesŭ. Iubescŭ ţéra vóstră frumósă și așĭ fi fericită, décă Francia și Germania ar trăi în pace, cum e dorinţa împĕratului și a mea."

In entusiasmulŭ sĕu asupra primirei escelente ce i s'a făcutŭ în Berlinŭ d-lŭ de *Lesseps* a ḍisŭ într'o scrisóre ce i-a predat'o vice-consulului francesŭ din Colonia, că „*Germania este amiculŭ naturalŭ alŭ Franciei*". Interpelatŭ fiindŭ în privinţa aserţiunei acesteia, Lesseps a declaratŭ, că acésta este convingerea sa. Elŭ a asiguratŭ că n'a mersŭ la Berlinŭ în misiune oficială și vorbesce așa cum îi dictéză consciinţa. Germania, adause elŭ, este amiculŭ naturalŭ alŭ Franciei, din causa vecinătăţii și a intereselorŭ identice. Pentru că Francesii au învinsŭ la începutulŭ secolului acestuia pe Germanĭ și aceștia și-au luatŭ revanșa la 1870/1, sĕ fiă óre acésta o causă, ca aceste douĕ naţiunĭ sĕ trăiască în neînţelegere până la sfêrșitulŭ tuturorŭ veacurilorŭ? Rusia, ḍise Lesseps, póte fi amiculŭ Franciei, dér nu e amiculŭ ei naturalŭ, pentru că e fórte depărtată și din causa deosebirei moravurilorŭ.

Nu totŭ de acésta părere suntŭ *ómenii revanșei în Francia*, pe carĭ foile bismarkiane îi aruncă într'o ólă cu oposiţiunalii din Germania, socialŭ-democraţĭ, clericalĭ, Polonĭ ș. a. Aceștĭ campionĭ ai revanșei dau aḍi tonulŭ, ei forméză maioritatea precumpănitóre în Francia și toţĭ fără deosebire, republicanii ca și monarchiștii, Orleaniștii ca și Bonapartiștii, conservativii ca și radicalii, suntŭ încântaţĭ nu de amabilitatea împĕratului Wilhelm, ci de marinimositatea Ţarului Rusiei, căruia, după părerea lorŭ, are sĕ i se mulţămescă, că Francia a fostŭ scăpată de unŭ rĕsboiu. Mai multe ḍiare de frunte, ca „National", „Liberté", „France", „Paris", aducŭ din incidentulŭ visitei lui Lesseps la Berlinŭ omagie Rusiei, care „a adusŭ unŭ serviciu civilisaţiunei" împiedecândŭ rĕsboiulŭ, pentru care lucru „Francia îi va fi totdéuna recunoscĕtóre".

Opiniunea publică în Francia se pronunţă aḍi în favórea Rusiei și pressa francesă dă mereu nutrementŭ acestui curentŭ pentru *alianţa cu puterniculŭ Ţarŭ*, pe care îlŭ lingușesce necurmatŭ. Chiarŭ „marele Francesŭ" Lesseps a trebuitŭ sĕ-și audă imputarea, că a pusŭ la probă simţibilitatea rusĕscă prin călĕtoria sa în Germania.

Câtŭ pentru *Rușĭ* ei parŭ a fi deocamdată mulţumiţĭ cu succesele ce le seceră politica lorŭ în Francia și asupra tristului fenomenŭ alŭ *atentatului* contra Ţarului, ce a fostŭ din nou plănuitŭ și descoperitŭ se mângâiă cu aceea, că și în alte părţĭ nu e mai bine și că nihilismulŭ a devenitŭ unŭ „anarchismŭ cosmopolitŭ". Dealt-

mintrelea din nou asigură foi e rusescĭ autorisate că Ţarulŭ şi Giers suntŭ hotărîţi se nu intervină în *Bulgaria*, şi că Rusia nu vrea sĕ-şi risipéscă puterile espuindu-se la nouĕ aventurĭ.

Cum sĕ se pórte Saşii din Ardealu?

In „Leipziger Geselschaft“ publică Karl Bleibtreu unu articulŭ despre „greşelele germane ale Saşiloru ardelenĭ“ şi le face împutărĭ pentru atitudinea lorŭ faţă cu purtarea stăpânirei unguresci. Etă ce scrie autorulu articulului, pe care îlŭ reproducemŭ după „Pester Lloyd“:

»E adevĕratŭ, că timpurile vechĭ au trecutŭ, când bărbatulŭ era cu inima la locŭ şi era hotărâtŭ a merge la estremŭ, decă i se ameninţa onórea şi naţionalitatea. Confederaţilorŭ din Stedingerland şi Dithmarschen li s'au făcutŭ mai puţine nedreptăţĭ în administraţiune şi justiţiă, şi a le răpi limba maternă, celŭ mai preţiosŭ banŭ, celŭ puţinŭ nimĕnui nu i-a trecutŭ prin capŭ. Der ei n'au suferitu acesta şi mai bucurosŭ s'au luptatŭ unulŭ contra douĕḑecĭ. Der că şi ţĕranulŭ sasŭ o va scóte la capĕtŭ cu doi Maghiarĭ orĭ Românĭ — elŭ se va lăsa totŭ mai departe sĕ i se pună călușŭ ca *homo prudens et circumspectus, căcĭ casa şi curtea îi suntŭ doră de mai mare preţŭ decâtŭ onórea şi naţionalitatea.* Orĭcărei opunerĭ, orĭcărei tenacităţĭ în resistenţă pacĭnică, i se va pune într'o ḑi capătŭ prin forţa făţişă a stăpânitorilorŭ. Numai enormulŭ sprijinŭ moralŭ alŭ patrioţilorŭ din imperiulŭ germanŭ, numai elŭ a feritŭ până acum pe Saşĭ de a merge la estremŭ. Der decă nu se întêmplă marĭ rĕsturnărĭ istorice, nicĭ acesta nu va mai pute mântui causa perdută. *Căcĭ perdută este, décă omulŭ se dă cu laşitate îndĕrĕtŭ de a merge la estremŭ.* Celŭ ce caută sĕ determine mersulŭ evenimentelorŭ numai prin *vorbirĭ şi plângerĭ,* celui ce i se pare o nebunia ideia că arŭ fi şi alte mijloce — acela sĕ dă însuşĭ perdărei.

„*Nu vreu se urmezŭ mai departe aceste notificărĭ,* nu vreu sĕ intru în aceea, câtŭ de favorabilu arŭ pute sta raporturile Saşilorŭ ardelenĭ — *printr'o alianţă cu România* — nu vreu sĕ comparŭ câtŭ de multŭ s'ar pute preface în casulŭ din urmă în ajutorŭ directŭ puterniculŭ sprijinŭ alŭ publicului germanŭ, în vreme ce rasse mai slabe în numĕrŭ au încercatŭ sub împrejurărĭ mai favorabile, fără orĭce sprijinŭ din afară, *lupta eroică* pentru libertatea şi esistenţa lorŭ naţională în contra unorŭ inimicĭ multŭ mai puternicĭ.

Acesta niciodată nu se va încerca în fundulŭ regiu. Trăimŭ într'o eră materialistă iubitóre de pace, nu în „*the brave days of old*“. Saşii mergŭ spre peire fără a se mai oprì. Câtŭ timpŭ opunerea şi lăudăroşia pline de vorbe cu „sciinţa germană« mai póte dura, până atuncĭ biurocraţii din Sibiiu îşĭ vorŭ susţine cu energiă rolulŭ lorŭ conducĕtorŭ. Dér sosindŭ odată ḑiua în care se ḑice: Orĭ periţĭ, orĭ vĕ supuneţĭ, orĭ *vĕ puneţĭ în jocŭ vieţa şi sângele pentru germanismulŭ vostru,* pe care diceţĭ că-lŭ iubiţĭ mai presusŭ de tóte — atuncĭ, da atuncĭ! Numai cumpĕnindu-se astfelŭ de raporturĭ se cunósce câtŭ de susŭ stă întunecatulŭ evŭ mediu în simţĕmentulŭ de onore şi în adevĕratulŭ idealismŭ peste noulŭ timpŭ luminatŭ, în care lupta de nimicire se portă cu vorbe, er nu cu fapte. Impilarea Saşilorŭ este încă ţĕrmurită în marginile tiraniei legale. Acte de violenţă directe trebue sĕ urmeze şi *esecutarea legei scólelorŭ medii, până acum încă numai în modŭ platonicŭ,* va pune definitivŭ călușĭ limbei germane. De sigurŭ germanismului din Ardealŭ i se va cânta vecĭnica pomenire, deşi nu în tăcere. *Căcĭ celŭ ce nu 'şĭ ajută elŭ însuşĭ, aceluia nicĭ Dumnedeu nu 'i ajută.* Şi décă Saşii rĕspundŭ: »Ce putemŭ face noi 250,000 de ómenĭ (carĭ însĕ locuescŭ în liniă strînsă şi uniţĭ laolaltă) contra forţei de statu maghiare? Amŭ fi perduţĭ toţĭ“ — atuncĭ sĕ se rĕspundă liniştitŭ: „Cugetŭ, că voi preţuiţĭ germanismulŭ vostru ca vieţa vóstră? Şi acésta e în faptă deplinŭ adevĕratŭ. E atâtu de înrădăcinată în voi acéstă ideă, încâtŭ cu germanismulŭ, care formeză faţa şi puterea vóstră, a'ţĭ perde totŭ ce vĕ face vieţa preţiósă. *Şi cu tóte astea voiţĭ, fără sĕ 'ncercaţĭ a merge la estremŭ, sĕ primiţĭ spiritualicesce şi moralicesce lovitura de mórte? Vieţa fisică şi şi materia vĕ este aşaderă nesfĕrşitŭ mai iubită, decâtŭ totŭ renumitulŭ vostru idealismŭ germanŭ? Ei bine, atuncĭ duceţi-vĕ perdării!* In locŭ de luptă gloriosă şi peire fisică, încă îndoiósă, alegeţĭ peire morală şi spirituală! Căcĭ înaintea acestei alternative şi aşa totŭ sunteţĭ voi puşi şi ora vóstră va sosi. Der atuncĭ nu vĕ va pute mântui grecésca şi latinésca, nicĭ reuniunea pentru sciinţa ţĕrii Ardealului, ci vrednicia trainică şi practică şi destoinicia de a vĕ însufleţi“.

„Pester Lloyd“ ḑice că d. Karl Bleibtreu e unŭ nebunŭ în folio şi că de sigurŭ nicĭ unŭ omŭ nu se va găsi în fundulu regiu, care ar avé plăcere sĕ urmeze astorfelu de palavre, prin care acelŭ individŭ provócă cu atâta vitejiă pe alţĭ ómenĭ ca — printr'o alianţă cu România — sĕ se revolte contra patriei lorŭ. Foia ungurésca încheia dorindŭ ca „Saşii se 'şi scuture mânecca şi sĕ scape de nenorociţii lorŭ amicĭ literarĭ“.

SCIRILE ḐILEI.

† **Georgiu Laslu,** preşedinte de tribunalŭ în pensiune şi advocatŭ, a încetatŭ din viéţă Duminecă în 8 (20) Martie a. c. în etate de 60 de anĭ. Rĕposatulŭ în totŭ timpulŭ activităţii sale ca judecătorŭ în Făgăraşŭ, Turda etc. s'a distinsŭ prin iubire de dreptate şi conscienţiositate, care i-au fostŭ rĕu rĕsplătite de cătră cei dela putere. Georgiu Laslu a fostŭ unŭ fiu devotatŭ naţiunei sale, pe care a iubit'o şi pentru care gata a fostŭ totdeuna a aduce jertfe pe câtŭ în putinţă i-a fostŭ. Adresămŭ condolenţele nóstre neconsolatei sale consórte, care plânge perderea nobilului ei soţŭ!

—x—

Cetimŭ în »Românulŭ“: „Aflămŭ cu plăcere, că guvernulŭ nostru este hotărîtŭ *a nu încheia convenţiune comercială* cu imperiulŭ austro-ungarŭ, decă nu se va asigura României *într'unŭ modŭ certŭ* esportulŭ cerealelorŭ şi mai cu semă alŭ vitelorŭ.«

—x—

Acelaşi diarŭ e informatŭ, că *comisiunea militară română* s'ar fi pronunţatŭ pentru adoptarea *mitraliezei Mannlicher,* inventatorulŭ puscei cu repetiţiă pentru armata austro-ungară. Se ḑice că asupra puscei nu s'ar fi esprimatŭ favorabilŭ.

—x—

„*Albina*“, institutulŭ de creditŭ şi economii din Sibiiu a făcutŭ o nouă emisiune de scrisurĭ fonciare de 5% sorţibile în 30 anĭ, de 6% nu se vorŭ mai emite şi cele esistente se vorŭ retrage pe încetulŭ.

—x—

D-lŭ *Justinianŭ Grama,* comisionarŭ în Braşovŭ, a deschisŭ în *Pesta,* Waitzner-Boulevard Nr. 16 etagiulŭ I. unŭ biurou de afacerĭ cu producte, comissione şi petroleu, pĕstrându'şi în acelaşi timpŭ şi biuroulŭ seu din Braşovŭ. Ii dorimŭ succesŭ şi în Pesta, unde d-sa e singurulŭ Românŭ cu astfelŭ de afacerĭ.

—x—

In comuna *Vingard* de lângă Şĕbişŭ suntŭ închise de doi anĭ de ḑile şcolele din causa difteritei. Afară de lunile Decemvre din 1885 şi Ianuarie din 1886 nicĭ unŭ cursŭ nu s'a mai ţinutŭ, pe lângă aceea că şi în 1884 au fostŭ în parte închise. Numai în cursulŭ acestei ernĭ au muritŭ 56 copii şi difterita continuă a secera nouĕ jertfe. Cu mĕsura unilaterală d'a se ţinè numai şcólele închise nu e mirare, decă nenorocita comună îşĭ va vede înmormĕntaţĭ toţĭ copii românĭ, saşĭ şi ungurĭ.

—x—

In *Spania* s'a întrodusŭ *căsătoria civilă.* La cununia bisericéscă va asista unŭ judecătorŭ de pace seu unŭ altŭ funcţionarŭ civilŭ. La căsătoriile necontractate bisericesce, statului îi recunósce biserica dreptulŭ, a constata valabilitatea lorŭ amĕ uratŭ legilorŭ statului.

—x—

Milionarulŭ Kelch din *Berlinŭ* a fostŭ arestatŭ, fiindŭ că a bătutŭ gravŭ pe propria sa soră, care-lŭ visitase pentru aplanarea unorŭ afacerĭ de moştenire.

Procesulŭ de calumniă

contra d-lui *F. H. Longinŭ,* advocatŭ în Deva.

(Urmare din Nrii 49, 50 şi 51).

Acusatulŭ în fine declară, că tótă investigaţiunea şi peste totŭ procedura ce s'a înscenatu în acéstă causă a fostŭ pusă pe o basă greşită şi ilegală şi că prin urmare tragerea lui înaintea acelui tribunalŭ este incorectă şi nelegală.

După acésta a urmatŭ *ascultarea martorilorŭ.* Mai ânteiu s'a ascultatŭ martorulŭ Alesandru Czura, apoi Henrich Schöpkesz, ambii oficialĭ la tribunalulŭ reg. din Deva. Aceştĭ martorĭ — ascultaţĭ şi în decursulŭ investigaţiunei, — s'au ascultatŭ despre afacerea dintre acusatorŭ şi acusatŭ dela 22 Noemvre 1883.

De cumva vomŭ lua în considerare *posiţiunea* acestorŭ martorĭ, că adecă ei suntŭ subordinaţii preşedintelui Tribunalului reg. din Deva şi că decĭ viitorulŭ lorŭ, în mare parte, póte depinde dela dênsulŭ, îndată putemŭ pricepe „genarea« ce i-au cuprinsŭ, când au fostŭ ascultaţĭ, precum de escusatŭ potŭ fi şi pentru alegerea espresiunilorŭ, cu carĭ s'au încercatŭ a netedi adevĕrulŭ faptelorŭ. Faţa şi gesturile lorŭ au oglindatŭ în deajunsŭ lupta internă faţă cu »delicata« posiţiune în care se aflau.

Cu tote aceste din fasiunile acestorŭ martorĭ s'a adeveritŭ, afară de tótă îndoiéla, că acusatulŭ în mai multe rĕndurĭ a declaratŭ preşedintelui Solyom, că a salutatŭ, când a intratŭ în oficiu, decĭ — se vede — nu a avutŭ intenţiunea, de a se purta neurbanŭ faţă cu preşedintele tribunalului, prin urmare preşedintele nu a mai avutŭ şi nu a mai pututŭ ave motivŭ fundatŭ, ca sĕ atace pe acusatŭ, aşa precum l'a atacatŭ.

Va sĕ ḑică s'a doveditŭ, că Dr. F. Solyom Fekete a căutatŭ nodŭ în papură şi că d-sa a trecutŭ peste limita, ce-i compete.

Totŭ din fasiunea acestorŭ martorĭ se vede apriatŭ, că preşedintele tribunalului, cu acea ocasiune, a fostŭ forte iritatŭ şi că eşindŭ din odaia espeditorilorŭ întorcendu-se cătră unulŭ din martorĭ, anume cătră H. Schöpkesz, i-a ḑisŭ: „Decă acusatulŭ va mai intra aicĭ, fără ca sĕ salute, sĕ lŭ daĭ afară (utasitsa ki)“.

Intrebatŭ fiindŭ acusatulŭ, că ce obiecţioneză la fasiunea martorilorŭ, rĕspunde, că martorulŭ din urmă numai în citarea cuvintelorŭ lui Solyom a greşitŭ, încâtŭ — după acusatŭ, — Dr. Solyom a ḑisŭ mai multŭ şi anume: că martorulŭ sĕ lŭ dea pe acusatŭ afară »cu haiducii.« Der — ḑice acusatulŭ, — pentru unŭ advocatŭ şi omŭ cultŭ, conceptulŭ de a da pe cineva afară (kiutasitani) nu multŭ se deosebesce de partea a doua, ce adecă susţine acusatulŭ.

Din fasiunea acestorŭ martori s'a mai vĕditŭ şi aceea, că acusatulŭ a avutŭ cause de regulatŭ şi în espeditura tribunalului şi că totdeuna s'a purtatŭ cu cea mai mare urbanitate, faţă de oficialii, cu carĭ a avutŭ atingere.

Este decĭ evidentŭ, că D-lŭ Dr. Solyom Fekete, preşedintele tribunalului reg. din Deva, la 22 Noemvre 1883 aşa s'a purtatŭ cu unŭ advocatŭ, precum unui preşedinte de Tribunalŭ nicĭ într'unŭ casŭ, — nicĭ după lege, nicĭ după regulele bunei cuviinţe, a se purta nu i-a fostŭ ertatŭ, — prin urmare iritaţiunea, ruşinea şi amărăciunea acusatului şĭ-o póte închipui fiă-cine, încă şi acela, care numai în parte cunósce antecedinţele acelei afacerĭ.

Ca sĕ se pótă înţelege mai uşorŭ mersulŭ pertractării şi fasiunile martorilorŭ, carĭ au urmatŭ, trebue sĕ amintimŭ mai ânteiu următorele:

După cum a ḑisŭ şi acusatulŭ, între elŭ şi preşedintele tribunalului reg. din Deva, din mai multe şi varie motive, de mai mulţĭ anĭ a esistatŭ o inverşunare şi o luptă necurmată.

In urma acestei lupte, acusatulŭ încă la anulŭ 1881 éraşĭ după unu atacŭ vehementŭ, s'a plânsŭ la fostulŭ ministru de justiţiă, arătându-i, la ce şicane a fostŭ elŭ espusŭ de cătră preşedintele tribunalului şi peste totŭ din partea tribunalului reg. din Deva.

Totodată acusatulŭ a descoperitŭ şi respective a denunţatŭ ministrului mai multe iregularităţĭ ce a observatŭ elŭ şi alţii la tribunalulŭ din Deva şi la preşedintele sĕu şi a arătatŭ şi aceea, că ce opiniunĭ s'au manifestatŭ peste totŭ asupra procedurei şi a faptelorŭ preşedintelui tribunalului reg. din Deva, dreptŭ ce a rugatŭ pe ministru, ca sĕ se îngrijescă de curmarea relelorŭ, eventualŭ sĕ trimită pe cineva, ca sĕ afle, întrucâtu cele arătate suntŭ seu nu adevĕrate.

Intr'o plânsore de acelea, — de care acusatulŭ a înaintatŭ mai multe, — acusatulŭ a atrasŭ atenţiunea ministrului şi la împregiurarea, că preşedintele tribunalului reg. din Deva Dr. F. Solyom Fekete, cu ocasiunea alegerilorŭ din anulŭ 1881, s'a dusŭ în mai multe rêndurĭ în cerculŭ alegĕtorŭ alŭ Baiei de Crişiu şi pe acolo a corteşitŭ, pentru ca sĕ fiă alesŭ fratele sĕu, ingineriulŭ Sigismund Fekete. Corteşia acesta a bătutŭ forte la ochĭ şi în publicŭ şi decĭ se desaprobau în publicŭ paşii preşedintelui.

Nu peste multŭ şi mai alesŭ după ce fretele preşedintelui a rĕuşită ca deputatŭ faţă cu fiă ertatulŭ Sig. Borlea, s'a ventilatŭ şi prin ḑiare corteşia d-lui Solyom, mai apoi a apărutŭ o epistolă volantă anonimă tipărită în limba maghiară, în care autorulŭ cu frase bombastice glorifica învingerea lui Sig. Fekete asupra lui Sig. Borlea şi totodată desonestândŭ în modulŭ celŭ mai scârbosŭ pe cei carĭ aparţinŭ partidei naţionale române, specialŭ pe cei carĭ au participatŭ la conferenţa electorală din Sibiiu la 1881 — numindu-i trădătorĭ de patriă, — se încerca a dovedi, că învingerea lui Sig. Fekete se atribue singurŭ energiei şi activităţii d-lui Dr. F. Solyom Fekete, preşed. trib. reg. din Deva. Acusatulŭ decĭ a trimisŭ şi acelŭ pamfletŭ ministrului şi i-a arătatŭ că etă ce se vorbesce şi se scrie despre preşedintele tribunalului reg. din Deva, de ī — ḑicea elŭ — ar fi timpulŭ şi necesitate imperativă, ca ministrulŭ sĕ véḑă, ce este adevĕrŭ din tóte acestea şi din câte sĕ vorbescŭ despre subalternulŭ sĕu.

In urma acestei denunţărĭ ministrulŭ — aşa se vede, — a provocatŭ pe preşedintele tribunalului reg. din Deva, sĕ se justifice. D-lŭ Dr. F. Solyom Fekete, dreptŭ justificare, a trimisŭ ministrului o adeverinţă, subscrisă de mai mulţĭ juḑĭ comunalĭ şi alte persone, din amintitulŭ cercŭ electoralŭ. In atestatulŭ din cestiune — care'a servit de basă la unul din punctele pentru care'acusatulŭ s'a pusŭ pe banca acusaţilorŭ, şi care nicĭ de presentŭ, nicĭ sub decursulŭ investigaţiunei nu a fostŭ şi nu e la acte (!) — se ḑice, că preşedintele Solyom, la alegerile din 1881 nu a fostŭ în respectivele comune, ai cărorŭ juḑĭ seu locuitorĭ au subscrisŭ séu parŭ a fi subscrisŭ acelŭ atestatŭ.

Aflându-se mai târḑiu, că în favorulŭ lui Solyom s'a făcutŭ unŭ atestatŭ de cuprinsulŭ arătatŭ, cei carĭ au sciutŭ şi au fostŭ convinşĭ despre neadevĕrulŭ ce cuprinde acelŭ atestatŭ au începutŭ în publicŭ a critica şi procedura acesta a preşedintelui Solyom.

Pe astă cale a aflatŭ şi acusatulŭ, că în ce modŭ şi cu ce s'a scusatŭ Solyom la ministru şi acéstă împregiurare a timbrat'o, când a fostŭ provocatŭ a da dovedĭ ḑicêndŭ că atestatulŭ acela — după cum i s'a spusŭ — nu s'a subscrisŭ în faptă de toţĭ aceia ale cărorŭ nume figureză pe acelŭ atestatŭ şi că decă atestatulŭ acela conţine adevĕrŭ, atuncia e neadevĕrŭ acea ce a vorbitŭ pe atuncĭ tótă lumea, e neadevĕrŭ ceea ce au scrisŭ cele mai multe ḑiare şi s'a tipăritŭ şi în amintita epistolă volantă, nedesminţită de Solyom, — ér décă atestatulŭ din cestiune nu conţine adevĕrulŭ, atuncĭ preşedintele tribunalului reg. din Deva, d-lŭ Dr. F. Solyom Fekete, s'a justificatŭ cu unŭ atestatŭ, despre care insuşĭ scia, că nu conţine adevĕrulŭ şi acésta nu se pote considera de lucru strălucitŭ

Pe acéstă declaraţiune şi respective dovédă se baséză punctulŭ întêiu, în care procurorulŭ crede a descoperì delictulŭ de calumniă. Alŭ doilea punctŭ mai gravŭ — asemenea după procurorŭ — ar fi declaraţiunea şi respective deducţiunea, ce o face acusatulŭ

relativŭ la emiterea unui biletŭ scrisŭ de mâna proprie a d-lui Dr. F. Solyom Fekete și predatŭ unui individŭ, menitŭ a fi deținutŭ și escortatŭ la Devași cu alŭ cărui ajutorŭ respectivulŭ a și scăpatŭ de închisórea pusă in perspectivă. Acestŭ biletŭ, la timpulŭ sĕu a datŭ ansă la multe vorbe, combinațiunĭ și declarațiunĭ în comitatulŭ Huniadórei, până ce în fine a ajunsŭ chiarŭ și în mânile comitelui supremŭ George Pogány. Alŭ treilea punctŭ gravŭ ar fi o salciă tristă, luată fără scirea și învoirea stăpânului, — despre care asemenea s'au vorbitŭ multe in Deva și giurŭ. (Va urma.)

Din munții apusenĭ.

Câmpenĭ, 18 Martie 1887.

Domnule Redactorŭ! Una din dorințele cele mai ardĕtóre ale poporului din munții apusenĭ s'a împlinitŭ *„Auraria“*, cassa de economii, societate pe acții în Abrudŭ se póte considera de înființată. — Intregŭ capitalulŭ de acțiunĭ s'a subscrisŭ într'o ḑi, din care s'au și plătitŭ 10% eră în adunarea constituantă de erĭ primindu se proiectulŭ de statute, numai decâtŭ s'au alesŭ și membrii direcțiunii și ai consiliului de supraveghiare în personele celorŭ mai competențĭ bărbațĭ din Abrudŭ, Câmpenĭ, Buciumŭ și Roșia. — Totŭ erĭ s'a solvitŭ încă 20% din capitalulŭ de acțiunĭ, și așa ne putemŭ aștepta în timpulŭ celŭ mai scurtŭ, ca statutele sĕ fiă aprobate și firma protocolată prin tribunalulŭ comercialŭ.

Deși timpulŭ era ploiosŭ și — ca de comunŭ sub administrația nóstră, în ținuturĭ românescĭ — drumurile nepracticabile: acționarii totușĭ s'au înfățișatŭ în numĕrŭ completŭ la adunare constituantă; ba s'au înfățișatŭ chiarŭ și neacționarii, carĭ au asistatŭ în totŭ decursulŭ desbaterii statutelorŭ.

Intrega inteligență din ținutŭ, advocațĭ, protopopi, preoțĭ, medicĭ și proprietarĭ de mine, întreprinḑĕtorĭ și comercianțĭ au fostŭ representațĭ în aceste adunare. — O regretabilă și totodată neesplicabilă escepțiune a făcutŭ numai unulŭ din cei doi advocațĭ românĭ din Abrudŭ, care nu numai că n'a participatŭ la înființarea acestei instituțiunĭ cu menirea de a scăpa poporulŭ nostru din ghiarele nemilóse ale usurarilorŭ; ci se ḑice chiar, că și-ar fi îmbiatŭ sucursulŭ la înființarea unei bance ungurescĭ cu sediulŭ aicĭ în Abrudŭ; ba o persónă demnă de totă credința ne spune, că respectivulŭ Domnŭ advocatŭ tocmai în ḑiua adunărei constituante a »Aurariei«, ar fi ținutŭ discursurĭ ungurescĭ în adunarea estraordinară a comunităţii din Abrudŭ.

Din incidentulŭ pretinsei „irredente“ — Ungurii aducŭ miliția pe capulŭ bieților Românĭ din Abrudŭ; n'au cu ce acoperi enormele spese puse în spinarea acestui opidŭ, și totuși se găsesce unŭ Românŭ, care în adunarea comunităţii face causă comună cu instigatorii acestei calimitățĭ. —

Nu scimŭ ce scoparĭ urmăresce acestŭ domnŭ advocatŭ; ilŭ putemŭ însĕ asigura a priori, că aci în munții apusenĭ numai cu noi și prin noi póte ajunge la ceva și nicĭ decum cu aceia, carĭ până acum l'au disprețuitŭ éră astăḑi voiescŭ a-lŭ folosi ca instrumentŭ în contra nóstră. — *Moțulŭ.*

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1887.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1886—87.

(Urmare.)

Cuvintele M. Sale Regelui ne-au mișcatŭ adâncŭ pe toți, căcĭ ele ne-au arĕtatŭ cu câtă profunditate Maiestatea Sa a pătrunsŭ în amĕnuntele nevoilorŭ națiunii, și câtŭ suntŭ de vaste cunoscințele sale scientifice, în câtŭ a caracterisatŭ în puține cuvinte programa întrégă a studiului limbei nóstre.

Academia în unanimitate a însărcinatŭ pe d-lŭ B. P. Hașdĕu a realisa dorința măreță a Maiestății Sale. Nicĭ că era unŭ altulŭ mai competentŭ pentru acéstă lucrare, decâtŭ colegulŭ nostru, celŭ mai agerŭ scrutătorŭ alŭ limbei românescĭ, apreţuitŭ și cunoscutŭ de lumea învĕțată, și cu ale carui cercetărĭ adâncĭ și ingeniose de multŭ timpŭ ne mândrimŭ.

Astăḑi avemŭ înaintea nóstră întâiulŭ volumŭ alŭ *Marelui Etimologicŭ*. Din acestŭ volumŭ putemŭ vede, judeca și aprecia atâtŭ însemnătatea ideii Maiestății Sale Regelui, câtŭ și erudițiunea, pătrunderea, și munca pe carĭ d-lŭ Hașdĕu le pune în executarea acestei lucrărĭ.

Magnum Etimologicum Romaniae nu este unŭ simplu dicționarŭ, redactatŭ după modulŭ dicționarelorŭ de până acuma. Elŭ este o lucrare unică în felulŭ sĕu D-lŭ Hașdĕu a cuprinsŭ înțelesulŭ intimŭ alŭ ideii. M. S. Regelui, și a conceputŭ unŭ planŭ de executare forte vastŭ și cu totulŭ nou și originalŭ. Cuprinsulŭ lucrării este precisatŭ chiar pe titlu prin cuvintele: *»Dicționarulŭ limbei istorice și poporane a Românilorŭ*, de unde se vede că *Magnum Etimologicum Romaniae* va cuprinde în sine totă limba română în manifestările și formele ei istorice poporale și dialectale, așa după cum se găsesce în cărțile vechĭ, în literatura poporană scrisă și nescrisă și în vorbirea vie a poporului. Acesta este fondulŭ comunŭ, este basa din care se formézâ limba literară destinată a exprima tóte cugetările și tóte manifestările civilisațiunii naționale.

Din relațiunile pe carĭ d-lŭ Hașdĕu ni le-a presentatŭ în cei doi anĭ precedențĭ amŭ vĕḑutŭ cum s'au strînsŭ materialele din carĭ se formézâ acéstă lucrare monumentală asupra limbei nóstre.

Cele patru fascicole publicate până acuma arată cum lucrarea se execută.

Din partea publicată se vede că *Magnum Etimologicum* nu cuprinde numai însemnarea cuvintelorŭ, cu arĕtarea etimologiei lorŭ. Fie-care cuvintŭ formézâ o monografiă, în care suntŭ înșirate originele și istoriculŭ întrebuințării lui, precum și tóte funcțiunile lui în observațiunile, obiceiurile, credințele, superstițiunile poporului, de unde resultă că acestŭ dicționarŭ este o enciclopedie națională a poporului romanŭ, în care suntŭ arĕtate și explicate tóte manifestațiunile spiritului poporului nostru. Astfelŭ lucrarea d-lui Hașdĕu ocupă în studiele nóstre filologice unŭ locŭ de o insemnătate forte mare. Prin ea se va da unŭ impulsŭ puternicŭ a studia în tóte direcțiunile epsichologia poporană a Românilorŭ.

Ușorŭ se va înțelege acum, de ce *Marele Etimologicŭ* trebuea sĕ se deosebéscă de forma obicinuită a dicționarului. In *Dicționarulŭ* d-lui Hașdĕu fiecare cuvintŭ este tractatŭ în forma unei micĭ monografii, care póte fi cetită și înțelesă de fiecare. Prin acesta *Magnum Etimologicum* va deveni o carte instructivă în care orĭ cine va pute gasi explicărĭ asupra orĭ cărui cuvêntŭ, acéstă lectură va contribui forte multŭ la rĕspândirea cunoscințelor drepte asupra limbei și asupra poporului românŭ și la înlăturarea multorŭ idei greșite carĭ suntŭ rĕspândite chiar între Românĭ asupra manifestărilorŭ spiritului naționalŭ. Der *Magnum Etymologicum* va mai ave unŭ altŭ resultatŭ, o cunoscință esactă a tesaurului limbei românescĭ și a întrebuințării lui.

Avêndŭ înaintea nóstră întâiulŭ volumŭ alŭ *Marelui Etimologicŭ*, și apreţuindŭ marea însemnătate pentru națiune a acestei publicațiunĭ, precum și onórea ce ea face țĕrii și Academiei, se deșteptă în noi simțĕmintele de adâncă recunoscință și de nemărginitŭ devotamentŭ cătră M. S. Regele, Augustulŭ Președinte și Protectorŭ alŭ Academiei, care a conceputŭ idea lucrării și a datŭ mijlóce ca sĕ se real'seze, precum și simțĕmintele de iubire, de stimă și de mulțămirĭ cătră colegulŭ nostru B. P. Hașdĕu, care și-a pusŭ totă activitatea sa spre a realisa acéstă lucrare care va fi, cum a ḑisŭ M. S. Regele, „unŭ monumentŭ neperitorŭ“ pentru limba și cultura română.

III. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetărĭ istorice.

In budgetulŭ statului pe anulŭ 1886—87 s'a trecutŭ, pentru continuarea și completarea colecțiunilorŭ istorice Hurmuzaki, o sumă totală de 33,000 lei; ad că suma de 15,000 lei, care s'a acordatŭ Academiei în ultimii anĭ pentru cercetărĭ și publicărĭ istorice s'a unitŭ cu suma de 18,000 lei pe carĭ statulŭ ii acordă anualŭ pentru publicațiunile Hurmuzaki. Prin acésta s'a pututŭ da o întindere mai mare decâtŭ în anii trecuțĭ publicării de documente și culegerii lorŭ de prin archivele streine.

Lucrările făcute în acéstă direcțiune în decursulŭ anului suntŭ următórele:

1. Din *Documente privitóre la istoria Românilorŭ* s'a publicatŭ volumulŭ V partea II (de XXVI și 406 pagine). In acéstă parte se cuprindŭ 375 documente din anii 1650—1699, adunate din archivele statului dela Veneția, din biblioteca St. Marco, și din câteva colecțiunĭ din Roma. Volumulŭ se termină cu unŭ indice alfabeticŭ generalŭ pentru documentele cuprinse în amêndouĕ părțile lui.

2. S'a începutŭ tipărirea părții II a volumului III, în care se vorŭ publica documente adunate totŭ din Archivulŭ de statŭ dela Veneția pentru anii 1576—1600, spre a se completa printr'insele colecțiunea de documente din aceiași anĭ adunate de Hurmuzaki și cuprinsă în tomulŭ III deja publicatŭ. In acestŭ volumŭ s'au tipăritŭ până acuma 150 documente.

3. Din *Fragmente zur Geschichte der Rumänen* s'a publicatŭ volumulŭ V (de XIV și 473 pagine), în care se tracteză istoria Principatelorŭ române și a cestiunii Orientului în generalŭ dela 1724 până la 1782. Cu acestŭ volumŭ se termină studiile fragmentare redactate de e-muritorulŭ Eudoxiu Hurmuzaki, mai rĕmânêndŭ a se pune în ordine și a se publica mai multe note și excerpte, carĭ se mai află în hârtiile sale.

4. In relațiunile anilorŭ trecuțĭ am avutŭ onórea a vĕ arĕta hotărîrea comisiunii publicațiunilorŭ Hurmuzaki în privirea completării colecțiunii de documente pentru epoca mai veche a istoriei nóstre, adecă înainte de anulŭ 1575.

In decursulŭ anului încetatŭ s'a tipăritŭ ântêiulŭ volumŭ (de XXX și 701 pagine), cuprinḑêndŭ 553 documente estrase din diverse publicațiunĭ și privitóre la anii 1199—1345, adecă la cea mai veche epocă documentală a istoriei nóstre. Documentele reproduse în acestŭ volumŭ s'au controlatŭ în diferitele edițiunĭ în carĭ au fostŭ publicate. Unele au fostŭ colaționate chiar cu originalele spre a se ajunge astfelŭ la unŭ textŭ autenticŭ curățitŭ de tóte greșelile străcurate în alte edițiunĭ. La sfârșitulŭ volumului s'au pusŭ cincĭ stampe litografice pe carĭ suntŭ reproduse facsimile de diferite numirĭ proprii precum și câteva citate ale cărorŭ textŭ este contraversatŭ. Acestŭ volumŭ, prelucratŭ de d-lŭ Nic. Densușianu, s'a tipăritŭ cu îngrijirea d-sale, și formézâ ântêiulŭ volumŭ alŭ colecțiunii Hurmuzaki.

Continuându-se acéstă lucrare, se va completa în modŭ documentalŭ partea mai veche a istoriei nóstre, și studiile istorice se vorŭ pute face de acum înainte pe base sigure și necontestate, ĕr colecțiunea Hurmuzaki devine astfelŭ din ce în ce mai multŭ unŭ corpŭ completŭ alŭ documentelorŭ privitóre la istoria Românilorŭ. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 21 Martie. — Secretarulŭ de statŭ Alexandru Wekerle a fostŭ alesŭ unanimŭ deputatŭ dietalŭ în cerculŭ electoralŭ Bouro.

BERLINŬ, 21 Martie. — Comitetulŭ camerei seniorilorŭ a făcutŭ esențiale modificărĭ în proiectulŭ bisericescŭ politicŭ, prin care legile din Mai se desființéza totalŭ și se permite érăși a se reîntórce tóte ordinele și congregațiunile espulsate.

DIVERSE.

Mórte șorecilorŭ. — „Gazeta Sătenului“ recomandă pentru a se stêrpi șorecii cei marĭ, ce facŭ atâtea stricăciunĭ prin magazii etc. următórele douĕ mijlóce forte bune, mai alesŭ pentru cei ce — cu dreptŭ cuvêntŭ — li e temă d'a-i stêrpi cu otrăvurĭ ca: strihnină, arsenicŭ (șoricióică) și fosforŭ. Aceste mijlóce suntŭ: 1) A se pune prafŭ de varŭ nestinsŭ amestecatŭ cu făină sĕu și cu zaharŭ. 2) A se înmuia în grăsime bucăți de burete și după ce se usucă a se pune pe unde bântue șorecii. E nevoe a se pune împrejurŭ vase cu apă. Șorecii mănâncă buretele sĕu varulŭ, se ducŭ de'și potolescŭ setea și crĕpă Cine nu crede facă probă!

Succesulŭ fracului roșu. — Se scrie din Turinŭ: O reformă de multŭ timpŭ plănuită de domnii noștri în monotóna și necolorata toaletă bărbătéscă de balŭ a învinsŭ în ḑilele din urmă orĭ-ce piedecă. La unŭ balŭ alŭ contelui Sambuy apărură după o întrevorbire la vreo sută cavalerĭ totŭ unu și unu, într'unŭ costumŭ, care nu îndrăsnise a se depărta cu desĕvêrșire de îndatinata și venerabila formă a fracului, însĕ înlocuia ceremoniosulŭ negru c'unŭ roșu înfocatŭ. Pantalonii negri, giletca de pichetŭ albă și cusută, precum și încălțĕminte fină cu catarame de argintŭ întregea costumulŭ. Noua colóre modernă a fracurilorŭ dă salonului de balŭ unŭ aspectŭ multicolorŭ și animatŭ, deși nu se póte nega, că roșu deschisŭ descopere ochilorŭ multe micĭ defecte în desvoltarea corporală și în ținută, pe carĭ le acoperea discretulŭ negru. In Genua Milanŭ și Roma, s'au vĕḑutŭ în carnevalulŭ acesta multe fracurĭ roșii și numai încape îndoială, că carnevalulŭ viitorŭ va vede plăcutulŭ roșu ca colóre obligată a îmbrăcămintei de gală bărbătescĭ. (bine înțelesŭ în salónele de balŭ.)

Rĕsboiu în aerŭ. — Totă lumea se'ntrébă: Fi-va rĕsboiu? Până acuma nimenea n'a pututŭ da unŭ rĕspunsŭ sigurŭ la acéstă întrebare. Cu atâtŭ mai multă însemnătate câștigă din causa acésta simplulŭ sătulețŭ slavonicŭ Vidovec în apropiere de Warasdin, deórece se comunică de acolo despre unŭ rĕsboiu, carele celŭ puținŭ în aerŭ s'a și purtatŭ. Acéstă comunicare este din cuvêntŭ în cuvêntŭ următóre: In ḑilele trecute avură ocasiune locuitorii satului Vidovec, depărtatŭ o oră de Warasdin, a observa 3 ḑile dearêndulŭ unŭ fenomenŭ admirabilŭ, o *fata morgană* Pe șesulŭ din fața satului care se întinde până la Warasdin, se vĕḑŭ unŭ mare despărțĕmêntŭ de infanteriă, la care se deosebeau șepcile cele roșii, pe când celelalte părțĭ ale uniformelorŭ erau întunecate, fără o colóre anumită. Trupele făceau eserciţiu. In mijlocŭ sta unŭ colosŭ de comandantŭ, care prin semne cu săbii conducea exercițiulŭ. Când comanda elŭ „la pămêntŭ“, când »fugă«, cea ce se esecuta cu precisiune. In fine după o durată de mai multe óre se întrerupse exercițiulŭ și misteriósa cétă dispărŭ. Acésta se repeți 3 ḑile dearêndulŭ. Intrégа populația era în picióre fiă-care voia sĕ vaḑă misteriósa armată. Mai mulțĭ ómenĭ cu inimă, între carĭ și 2 gendarmĭ, se duseră spre a constata, décă nu au lăsatŭ semne aceste evoluțiunĭ, dér nu descoperiră nicĭ cea mai mică urmă. O frică superstițiósă îi cuprinse pe ómenĭ și fiăcare jura, că acésta ar fi unŭ semnŭ prevestitorŭ de rĕsboiu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	101 50
Rentă de hârtiă 5%	89 30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	89.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 20
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122 75
Renta de hârtiă austriacă	80 55
Renta de arg. austr.	81 30
Renta de aurŭ austr.	113 15
Losurile din 1860	133.25
Acţiunile băncei austro-ungare	876 —
Act. băncei de creditŭ ung.	295.75
Act. băncei de creditŭ austr.	285.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.00
Napoleon-d'orĭ	10.10
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 62
Londra 10 Livres sterlinge	127.80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 7 Martie st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%)	90½	91—
Renta rom. amort. (5%)	91½	92—
» convert. (6%)	84—	85—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	99—	100—
» „ „ (5%)	82¾	84¼
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	90—	91—
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	18.—	18.¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Martie st. n. 1887

		Cump.		Vend.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.44	Vend.	8.48
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.08	»	10 12
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.40
Imperialĭ	»	10.30	»	10.40
Galbenĭ	»	5 95	»	6.—
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézā din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

„ALBINA,“ institutŭ de creditŭ şi de economii în Sibiiu.

Bilanţulŭ anualŭ

din 31 Decemvre 1886 alŭ societăţii.

Active:

		fl. cr.
Cassa în numerarŭ		75,993.56
Monetă		3,581.84
Cambie de bancă		1,340,037.38
Imprumuturĭ pe hipotece:		
a) în scrisurĭ fonciare	1,039,997.77	
b) în numerarŭ	79,239.—	1,119,236.77
Credite fixe		117,406.50
Avansurĭ pe efecte publice		77,123.80
Credite de contŭ-curentŭ		99,765.77
Imprumuturĭ pe producte		16.179.52
Cassa institutului şi diverse realităţĭ de vêndare		129,412.82
Efecte publice		137,481.65
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilorŭ fonciare		318,597.15
Efectele fondului de pensiunĭ ale funcţionarilorŭ institutului		20,652.90
Depunerĭ la diverse băncĭ		20,218.42
Mobiliar	6,661.64	
după amortisare de	666.16	5,995.48
Diverse conturĭ debitóre		99,214.27
		fl. 3,580,897.81

Passive:

		fl. cr.
Capitalŭ socialŭ		
3000 acţiunĭ à fl. 100		300,000.—
Fondulŭ de reservă alŭ acţionarilorŭ		52,992.60
Depunerĭ pentru fructificare		2,089,131.35
Scrisurĭ fonciare în circulaţiune	970.200.—	
Scrisurĭ fonciare eşite la sorţĭ în circulaţiune	1,900.—	972,100.—
Fondulŭ de pensiunĭ alŭ funcţionarilorŭ		20,774.06
Dividende neridicate		2,820.—
Cambie de bancă reescomptate		57,070.—
Interese anticipate pto 1887		17,437.77
Diverse conturĭ creditóre		22,861.87
Profitŭ curatŭ		45.710.16
		fl. 3,580,827.81

Sibiiu, 31 Decemvre 1886.

G. Bariţiu m. p., membru alŭ direcţiunei. **I. Popescu** m. p. membru alŭ direcţiunei. **P. Cosma** m. p., directorŭ esecutivŭ. **Iosifŭ Lissai** m. p., comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ esaminatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confrontându-lŭ cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în buna regulă, l'am găsitŭ în consonanţă cu aceleaşi şi esactŭ.

Sibiiu, în 14 Martie 1887.

Comitetulŭ de supraveghiere:

Dr. Aurelŭ Brote m. p. **Michaelŭ Kabdebo** m. p. **Cornelius Tobias** m. p. **N. Frateşiu** m. p. **I. Creţiu** m. p.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.